

5. MÜNCHENSKI DNEVI UREJANJA ZEMLJIŠČ IN RAZVOJA PODEŽELJA

»OD NEOMEJENE UPORABE POVRŠIN DO TRAJNOSTNE RABE ZEMLJIŠČ V
PODEŽELSKEM PROSTORU – RAZVOJ VASI IN POLJA V ZNAMENJU PORABE TAL
IN OGROŽENOSTI VIROV«

Anton Prosen

Tehnična univerza iz Münchna (TUM), Katedra za urejanje zemljišč in razvoj podeželja, je v času od 17. do 18. marca 2003 ob sodelovanju delovne skupnosti za razvoj podeželja tudi letos organizirala že tradicionalni znanstveni simpozij na temo »Od neomejene uporabe površin do trajnostne rabe zemljišč v podeželskem prostoru – razvoj vasi in polja v znamenju porabe tal in ogroženosti virov«, na katerem se je zbralo 240 udeležencev različnih strok iz več evropskih in drugih držav, ki se ukvarjajo z urejanjem zemljišč, prenovo in razvojem vasi ter razvojem podeželja. Organizator in gonilna sila Münchenskih dnevov urejanja zemljišč in razvoja podeželja je prof. dr. Holger Magel (predsednik FIG), ki je tudi na letošnje srečanje povabil vidne strokovnjake z univerz in strokovnih institucij ter iz politike. Cilji pri tovrstnih vsakoletnih srečanj so tudi v tem, da se med seboj soočajo tako strokovnjaki kot politiki. Tako so se za govorniškimi odrom zvrstili nemški politiki, znanstveniki iz nemških in avstrijskih inštitutov in univerz, sodelavci iz različnih upravnih služb in strokovnjaki iz prakse.

Prvi del simpozija je bil posvečen uvodnim in pozdravnim govorom ter predstavitvi teme, ki je bil obravnavana. Drugi del prvega dne pa je bil posvečen temi o rabi površin, in sicer, ali spremeniti prakso ali nadaljevati z obstoječo potratno rabo in spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč za urbane potrebe. Podatki za Nemčijo kažejo, da ta na dan izgubi 130 ha kmetijskih zemljišč, ki se uporabijo za širitve naselij in izgradnjo infrastrukture. V referatih je bilo poudarjeno, da je nujno sprejeti in uresničiti cilje in strategije za novo trajnostno zemljiško politiko, ki predvidevajo, da je treba zmanjšati spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč na 30 ha na dan. Da se lahko ti cilji nove zemljiške politike glede spremembe namembnosti uresničijo, je treba spremeniti metode urejanja prostora z novimi metodami trajnostnega razvoja naselij, kar pomeni obnovo praznih objektov, pospeševanje stanovanjske funkcije v centrih naselij in upoštevanje usmeritve za integralni razvoj naselij. Tako so razvili ustrezne pilotne projekte, imenovane socialna mesta. Na področju trajnostne zemljiške politike naj bi večjo odgovornost nosile predvsem občine ob medsebojnem sodelovanju in ustrezni kooperaciji, upoštevajoč regionalni razvoj ter sodelovanje med ministrstvi in občinami.

Tudi v podeželskem prostoru je zaznati zelo potratno rabo površin predvsem za gradnjo in tudi za drugo rabo, npr. za izgradnjo infrastrukture, izrabo vetrne energije ipd. Tako ne le da izgubljam površine, temveč izgubljam tudi oblikovano krajino, krajinsko sliko in kulturno krajino nasploh.

Zakonodaja s področja varstva narave zahteva, da se te površine ustrezno kompenzirajo. Zaradi naštetega je nujno uvajanje zemljiškega management tudi na lokalni ravni in na ravni vasi. Ob tem je treba iskati predvsem notranje naseljske rezervne površine za razvoj naselij ter sprotno razreševanje konfliktov rabe. V ta namen je Nemčija razvila posebno agrarno strukturno razvojno planiranje, ki je usmerjeno predvsem v varstvo zemljišč in preurejanje kmetijskega prostora ter v preno in razvoj vasi ter razvoj infrastrukture za potrebe kmetijstva in podeželja. Da bo treba več pozornosti nameniti podeželskemu prostoru in varstvu zemljišč, kažejo tudi podatki, da podeželje še vedno doživlja strukturne spremembe in da je torej nujno usklajevati projekte in razvijati strateško partnerstvo na lokalnem in regionalnem nivoju. Ob tem igrajo pomembno vlogo komasacijski postopki, ki imajo za cilj ureditev podeželskega prostora, in to tako za potrebe kmetijstva kot drugo rabo. Trajnostni razvoj pomeni iskati ravnovesje med ekonomskim, ekološkim, socialnim in kulturnim razvojem. Pri razvoju pa je nujno imeti za cilj primerno izrabo in varstvo naravnih virov. Na območjih nekdanje Nemške demokratične republike vlada vlaga znatna sredstva v sanacijo območij, uničenih zaradi komasacij, in v preureditev zemljišč ter razvoj podeželja.

V zaključku simpozija je prof. Magel poudaril, da je Bavarska na področju urejanja zemljišč z upoštevanjem usmeritev za trajnostno rabo zemljišč in varstvo naravnih virov zgled marsikateri deželi v Nemčiji in tudi drugim državam. Ob tem ima v postopkih razvoja podeželja in urejanja zemljišč s postopki komasacije ter pri prenovi in razvoju vasi geodetska stroka pomembno vlogo. Zato postaja urejanje zemljišč vse bolj pomemben partner za strateški razvoj v občinah. Za reševanje celotne obravnavane problematike pa si bo geodetska stroka prizadevala uveljaviti površinski in zemljiški management.

Problemi in ustrezne rešitve, ki so bile predstavljene za področje trajnostne rabe zemljišč in naravnih virov, so lahko dobra podlaga za reševanje problemov tudi pri nas. Vprašljivo je le, ali je geodetska stroka pri nas že pripravljena na vključitev v razreševanje problematike trajnostnega razvoja na vseh ravneh v družbi. Pristojna ministrstva nam izkazujejo ustrezno naklonjenost, na potezi pa smo vsi, ki skrbimo za razvoj stroke.

dr. Anton Prosen

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
e-pošta: aprosen@fgg.uni-lj.si